

## Demetrio Carceller: petroli, cervesa Damm i cultura

*La família del president de la històrica cervesera va construir un imperi empresarial a l'escalf del franquisme*



Demetrio Carceller Arce i el seu avi Demetrio Carceller Segura. | ND

S'explica una anècdota de Demetrio Carceller Segura, ministre d'Indústria i Comerç de Franco entre 1940 i 1945, que retrata bé el personatge. En una conversa entre el ministre i l'agregat comercial de l'ambaixada nord-americana, Carceller va mostrar interès per adquirir un cotxe Buick que acabava de sortir al mercat. Això sí, el ministre va insistir que volia pagar-lo. Setmanes després, el diplomàtic es presentava amb el cotxe desitjat. Carceller va demanar-ne el preu. "Cinc-centes pessetes", va respondre l'americà, posant un preu simbòlic. Carceller es va treure un bitllet de mil pessetes i com que el venedor no tenia canvi, el ministre va dir: "Quedi's el canvi i porti'm un altre Buick, doncs".

L'anècdota, certa o no, va córrer amb profusió, i és molt indicativa del caràcter de Carceller, avi de Demetrio Carceller Arce, empresari petroler i principal accionista de Damm. El net del comprador de dos cotxes Buick ha consolidat un important empori econòmic: president de la petrolera Disa, accionista important de la constructora Sacyr, de la cadena alimentària Ebro Foods, de la xarxa de cafeteries Rodilla i principal accionista de la cervesera Damm, entre d'altres.

L'univers econòmic dels Carceller arrenca de l'aventura personal de Demetrio Carceller Segura. Nascut a Las Parras de Castellote, a Terol, el 1894, en una família pagesa que es va traslladar a Terrassa quan ell tenia només sis anys. El pare va passar de pagès a bidell de l'Escola Industrial de la ciutat, una creació del polític Alfons Sala, comte d'Ègara, que va exercir un gran poder a la

ciutat en les primeres dècades del segle XX.

[noticia]205374[/noticia]

El futur ministre era un home ambiciós amb fam per obrir-se camí. Sembla que Sala va ajudar-lo en els seus estudis d'enginyeria tèxtil i així va obrir-se pas amb una intuïció innata. L'aval de Sala devia ser decisiu en els anys vint; antic dirigent del Partit Liberal, monàrquic acèrrim i amic d'Alfons XIII, que el va ennoblir, el comte d'Ègara va ser un dels principals exponents de la dreta espanyolista a Catalunya.

Amb vint anys, Carceller treballava de químic a l'empresa Sabadell Henry. El 1927, el govern del general Primo de Rivera -dictador en els anys finals del regnat d'Alfons XIII-, que havia creat l'empresa Campsa (Companyia Arrendatària de Monopoli de Petrolis), va incautar Sabadell Henry i Carceller es va fer càrrec de la direcció. Això li va permetre conèixer personalment Primo de Rivera i una altra figura cabdal de la dreta espanyola: José Calvo Sotelo, ministre d'Hisenda. Un any més tard, Carceller ja era director adjunt de Campsa.

Tot seguit passaria a ser un dels fundadors de l'empresa petrolera Cepsa (Companyia Espanyola de Petrolis). Campsa exercia el seu monopoli -considerat estratègic per a la hisenda espanyola pel ministre Calvo Sotelo- sobre el territori de la península, tret de les illes Canàries i les colònies africanes.

Cepsa va operar des de les Canàries. Seria a Santa Cruz de Tenerife, port essencial en el comerç cap a Amèrica, on poc després es crearia la primera refinèria de l'estat. Es pot ben dir que Carceller ja era una figura important abans de la Guerra Civil. També els anys trenta Carceller va crear Distribuïdora Industrial (Disa), que seria el nucli de Disa Corporació Petrolífera, que acabaria sent l'empresa líder del sector energètic a l'arxipèlag.



*José Luis de Arrese, concecorant Demetrio Carceller Segura.*

El caràcter emprenedor era un tret de la seva personalitat. Un altre eren les seves simpaties per l'extrema dreta. Es va adherir a la Falange quan José Antonio Primo de Rivera va fundar el partit, el 1933. Durant la guerra, es va convertir en un dels proveïdors de carburants per l'exèrcit franquista. Sembla que el seu paper va ser decisiu en els primers mesos del conflicte, cobrint les necessitats de l'exèrcit rebel. S'ho cobraria amb escreix.

Mariano Sánchez Soler, al llibre *Los banqueros de Franco* (Oberon), explica que Carceller era a l'Escorial, a prop de Madrid, quan va esclatar la guerra, i que va caminar durant vint dies per passar a la zona franquista. Un cop a Burgos, capital de l'Espanya facciosa, es va integrar de seguida en l'estructura del bàndol amotinat, entrant a col·laborar en una de les comissions tècniques encarregades de la política industrial.

Acabada la Guerra Civil, les portes del palau del Pardo se li van obrir de bat a bat quan va revelar a Franco que el projecte de produir una gasolina sintètica que li havia presentat un químic austríac, Albert von Filek, era una farsa. En una Espanya en runes i necessitada de fonts d'energia, Franco s'havia cregut la història de Filek i l'havia considerat d'interès estratègic. El dictador va agrair a Carceller que li evités un ridícul mundial.

## **Ministre en els anys més negres, la II Guerra Mundial**

Va ser ministre d'Indústria i Comerç, sector falangista, en els anys més negres de la dictadura, entre 1940 i 1945, i considerat el millor expert econòmic del nou règim, va ser designat just l'endemà de l'afusellament de Lluís Companys. Durant la seva etapa com a ministre, va crear l'Institut Nacional d'Indústria (INI).

La versió d'un tipus pragmàtic i camaleònic s'ha imposat sobre la d'un doctrinari. Va ser un dels membres de l'equip de Ramón Serrano Súñer que va negociar amb l'Alemanya nazi els acords comercials i la possible entrada d'Espanya a la Segona Guerra Mundial. Sembla, però, que, a diferència d'altres, de seguida va comprendre que serien els aliats els vencedors. Estudis recents, com *Alianzas y propaganda durante el primer franquismo* (Ariel), obra col·lectiva coordinada per Encarnación Lemus i Manuel Peña, aporten un enfocament de Carceller com un polític hàbil, capaç de negociar amb aliats i alemanys alhora sense despenjar-se.

## **Un esglaió clau en la història de la corrupció**

En la història de la corrupció a Espanya, el nom de Carceller té un espai propi. L'historiador Josep Fontana va deixar constància en un congrés sobre l'economia del primer franquisme que tant els permisos d'importació, d'explotació o d'obertura de cap negoci comercial o bancari a l'Espanya dels anys quaranta havien de tenir "el beneplàcit de don Demetrio Carceller? com un "peatge".



*Demetrio Carceller Segura, al centre de la imatge, presideix la inauguració de la XII Fira Internacional de Mostres de Barcelona.*

Miguel Ángel Ordóñez, al *llibre Dos siglos de bribones y algún malandrín* (Edaf), dona detalls de la seva trajectòria. La sortida de Carceller Segura del govern el 1945 no va suposar la fi de la seva influència econòmica: era habitual que els exministres cessats passessin a exercir alguna destinació diplomàtica o empresarial. El règim va anar engreixant així una estructura d'intercanvi de favors que amb el temps s'ha transformat en l'actual concepte de les portes giratòries de la democràcia..

## **Carceller Coll, la multa més gran de la història d'Hisenda**

Demetrio Carceller Coll va heretar els negocis del pare quan va morir aquest, el novembre de 1971, i va ser president durant molts anys del Banco Comercial Transatlántico, creat per Carceller Segura i que als anys vuitanta va vendre al Deutsche Bank. La història de l'entitat no és negligible: el banc es va crear el 1950 per gestionar els béns del Banc Alemany Transatlàntic, que havien estat confiscats pel govern espanyol després de la fi de la Segona Guerra Mundial.

Carceller Coll no va tenir mai la projecció social del seu pare, però va ser present en nombrosos consells d'administració. A banda del Comercial Transatlántico, va ser un dels directius del Banco Herrero i de l'empresa del sector energètic Hidrocantábrico, a més de conseller de Campsa, Cepsa i Damm. A la cervesera hi va entrar els anys seixanta, a través de la seva mare, Josepa Coll, que hi tenia participació. Actualment viu retirat amb la seva esposa, Carmen Arce Ochoa, entre Portugal, Londres i Madrid, segons sembla.

Va ser Carceller Coll qui va haver d'encarar l'ofensiva de l'Agència Tributària, quan el 2010 ell i el seu fill Carceller Arce van ser acusats de tretze delictes contra la Hisenda pública i un de blanqueig de capitals. Fiscalia va demanar 48 anys de presó per al pare i 14 per al fill. El cas es va tancar amb un acord entre la família i la fiscalia: l'octubre del 2016, els Carceller van pagar 93



milions d'euros a l'Agència Tributària, que incloïa el retorn de la quantitat en litigi, més els interessos i una multa.



*Demetrio Carceller Coll, arribant a l'Audiència Nacional, acompanyat pels seus advocats i un metge, el 8 d'agost de 2016. Foto: Xavier Vallbona/ACN.*

D'aquesta història, en quedarà la fracassada estratagema de Carceller Coll de sostenir que ell i la seva dona vivien entre Lisboa i Londres. Però el jutge Pablo Ruz no se'ls va creure: les despeses de llum i aigua apuntaven a una residència habitual al barri de Salamanca de Madrid i estades en una segona residència a Galapagar.

## **Discret i amant de l'òpera**

Demetrio Carceller Arce (1962) és la tercera generació de la saga. Llicenciat en Empresarials pel Col·legi Universitari d'Estudis Financers (Cunef) i MBA per la Fuqua School of Business de la Universitat de Duke (Durham, Carolina del Nord), va començar la seva trajectòria professional el 1985 al Banco Santander i més tard a la consultora internacional McKinsey & Company. Ara és president executiu de Damm, de Corporación Petrolífera Disa, accionista de la constructora Sacyr i ha consolidat la seva presència en el sector agroalimentari (amb presència, a banda de Damm, a Ebro Foods, Cacaolat i Rodilla).

Carceller Arce és un home discret que sempre ha defugit aparèixer als mitjans de comunicació. És fidel i intens seguidor del Real Madrid, li agrada l'òpera i és patró del Teatre Reial de Madrid, on coincideix amb altres vips de l'elit econòmica, com Isidre Fainé, Florentino Pérez o Antoni Brufau.

Carceller Arce es va casar amb Paloma Fernández-Cid l'any 1988. El seu sogre, Antonio Fernández-Cid de Temes, era un reconegut crític musical que publicava a *La Vanguardia* i que havia estat tinent en el bàndol franquista durant la guerra. El matrimoni ha tingut quatre fills:

Demetrio, Paloma, Natalia i Ignacio.

Demetrio Carceller Fernández-Cid va cursar estudis d'administració i direcció d'empreses i va començar treballant en l'equip de vendes de Heineken. Va treballar a l'equip financer de British Petroleum a Londres i a la banca M&A de Lazard a Madrid, abans d'aterrar al fons d'inversions Altamar Capital com a associat i analista. És l'home de la quarta generació que ja fa temps que espera el seu moment.



***Nom:*** Demetrio Carceller Arce (1962).

***Família:*** Fill de Demetrio Carceller Coll i net de Demetrio Carceller Segura, ministre de Franco i fundador dels negocis familiars.

***Negoci:*** President de SA Damm i de Disa, i present en diversos altres consells d'administració.

***Un lloc:*** Galapagar, a la serra madrilenya, on

---

*Carceller Coll té la segona residència.*

***Actitud davant el procés: Els Carceller han restat muts durant tot el procés independentista. Han mantingut la seu de Damm a Catalunya.***

### **Fer una Estrella és més que beure cervesa**

Un alt càrrec de la Generalitat es va referir a l'empresa Damm com "el Departament de Cultura número 2", de tan elevat que és el seu pressupost anual de patrocinis d'activitats i espectacles culturals al nostre país. Aquest és l'aspecte més públic de l'estil que ha imprès Demetrio Carceller Arce a la marca Estrella Damm, ja que ha estat una opció personal seva, sostinguda al llarg dels anys.



*Concert de la Mercè a l'Antiga Fàbrica Damm. Foto: Adrià Costa.*

L'antiga fàbrica Damm, al 515 del carrer de Rosselló, al barri del Clot de Barcelona, acull anualment dotzenes d'actes socials i culturals i és un punt de cita obligada en els concerts al seu entorn per les festes de la Mercè a la capital catalana. L'edifici alberga un impressionant museu que conserva estris, màquines, fotografies i documents dels 144 anys d'història de la companyia, que va inaugurar aquest edifici el 1905. Un temple cerveser en què Damm ha tingut des d'aleshores la seu social. Una seu que Carceller no es va ni plantejar de traslladar fora de Catalunya quan els



fets d'octubre de 2017.

## **Carceller, un president realment executiu que surt a la llum**

Vincular l'Estrella de Damm amb la festa i la cultura ha posicionat aquesta cervesa com un actor social a Catalunya. El seu vídeo publicitari de cada campanya d'estiu ha evolucionat des de celebrar un estil de vida jove i mediterrani, fins al de l'any passat, en què s'alertava dels danys dels plàstics al medi marítim.

Aquesta reconversió s'ha manifestat també en la persona de Carceller, que ha deixat enrere l'obsessió per "amagar-se" socialment: ara participa en jornades i col·loquis, presideix per segona vegada l'associació Cerveceros de España i prescindeix de mesures de seguretat anacròniques com la d'impedir fer fotos a les assemblees d'accionistes de Damm. Carceller és un president que exerceix d'executiu sobre el terreny a fons pilotant l'empresa. Dirigeix personalment el procés de digitalització de la companyia, que compta amb la institució pròpia de formació Elearning-Damm Academy i impulsa esdeveniments com BCN Tech City.

Ben entrat aquest segle, la premsa encara es referia a Carceller com "una fortuna a l'ombra", o com "el gran desconegut de l'empresa espanyola", "poc amic dels focus i de la publicitat", "una saga hermètica", "un empresari extremadament gelós de la seva imatge", "fugisser de la premsa", "una fortuna fora dels focus", "auster, discret, allunyat sempre dels mitjans", i que va agafar el relleu del seu pare "sense fer soroll ni cridar l'atenció, malgrat ser una de les fortunes espanyoles més grans".

És molt probable que en aquesta transformació hi hagi tingut una influència en positiu el seu soci a Damm, la companyia alemanya Dr. Oetker, amb el màxim directiu de la qual ha travat una forta amistat personal. Carceller és membre consell de Freixenet d'ençà que Oetker li ho va demanar arran que la firma alemanya hi entrés el 2018.





---

Demetrio Carceller Foto: EuropaPress

El novembre de 2019, Carceller va participar en una conversa oberta amb Marijke Mars sobre els impactes positius de l'empresa familiar, en el marc de la sisena edició del Congrés Europeu de l'Empresa Familiar. El president de Damm hi va reivindicar un nou model de lideratge menys jerarquitzat i més col·laboratiu, "que miri sempre de convèncer, de motivar, però no d'imposar". També va assenyalar que "el consumidor actual exigeix empreses socialment responsables". Poques setmanes després, repetia aparició pública en un cicle de debats organitzat per Barcelona Tech City, on va mostrar-se partidari de descobrir el talent des de les pròpies pedreres de l'empresa, i va posar el futbolista Leo Messi com a exemple.

Damm està present a 120 països. Des de les seves quinze factories serveix 8,5 milions de canyes de cervesa al dia. Produeix i envasa 5,2 milions de litres de begudes al dia, que són distribuïts per una xarxa d'un miler de camions. Aposta per la internacionalització i la diversificació del negoci.

Carceller és president de Corporación Petrolífera Disa des de 1998. Aquesta empresa domiciliada a Canàries seria el cor del complex empresarial de la família, ja que és qui posseeix la participació a Damm i en d'altres firmes del grup. Disa és l'empresa més gran de l'arxipèlag, al que proveeix de combustible, i és el principal operador independent d'estacions de servei de l'estat espanyol. Ha passat de 150 estacions el 2004 a més de 600 el 2018, la majoria sota l'ensenyà Shell. Aquesta firma és la principal accionista de Sacyr.

Les participacions accionaries col·loquen Carceller a la vicepresidència de la gegantesca Ebro Foods i de la constructora Sacyr, present en trenta països i de la qual es considera a Carceller com el salvador, quan la companyia s'enfonsava en una crisi gravíssima. Damm comparteix la propietat de Cacaolat a mitges amb Sol Daurella, de Coca-Cola.

A més de les participacions empresarials més conegudes (Disa i Damm), els Carceller disposen de finques amb vedats de caça d'un 12.000 hectàrees a Extremadura i Andalusia, i d'altres societats amb què actuen a l'estat espanyol i a la Gran Bretanya, com Las Parras de Castellote SA, Beachlake Limited o Tecsa.

D'altres càrrecs del líder familiar són les presidències de la Fundació Damm i la Fundació Disa, dedicades als patrocinis en els sectors esportius, culturals i socials i que gestionen un projecte educatiu en els valors de l'esport adreçat a joves, centrat en el futbol i el pàdel, gran afició de Carceller, que ha creat el circuit internacional Padel Tour, present en dotze països. També dona suport al Palau de la Música i el Gran Teatre del Liceu i posa publicitat al Nou Camp. La Fundació Damm, constituïda el 2005, té el seu origen en l'equip de futbol de treballadors de l'empresa, fundat el 1954.



La factoria Dammm al Prat de Llobregat. Foto: Dammm.

## Com es reparteix la propietat de Dammm

L'accionariat de la cervesera es distribueix així: els pares de Carceller Arce controlen un 14% a través de la societat Seegrund BV, domiciliada a Holanda; la petroliera canària Disa, un 30%; el grup alimentari alemany Dr. Oetker, un 25%; les famílies Armadás, Furriol i Ajenjo, entre un 3% i un 5% cadascuna; finalment, resten uns 150 petits accionistes que no van vendre quan l'OPA d'exclusió de Borsa del 2014. Es dona la circumstància que el conseller Ramon Ajenjo és besnet del Dammm fundador del negoci, el 1876. El conseller Ramon Armadás també es descendent dels fundadors. José i Maria Carceller Arce hi acompanyen el seu germà Demetrio, que presideix el consell. També són consellers Ernst F. Schröder (Dr. Oetker) i Raimundo Borja (Disa).

És a dir, que la suma de les accions familiars més les de Disa, situa els Carceller entorn el 44% de la propietat, tenint en compte, però, que no són propietaris de la totalitat de Disa, ja que hi resten accionistes procedents de les etapes dels anys trenta del segle passat: les famílies Figueras-Doti, Biosca, Ribas i els descendents de Juan Lliso i Eduard Recasens, fundadors de Cepsa el 1929.

Mereix un esment especial el soci alemany, Dr. Oetker. Amb una plantilla total d'unes 34.000 persones com a Oetker-Gruppe, comercialitza productes com pizzes, postres, cervesa i vins. Fundada el 1891, participa en una de les principals companyies privades alemanyes de vaixells i actua en el sector immobiliari i la banca.

## El pla d'expansió de Dammm

Quan Carceller Arce es va fer càrrec de la històrica cervesera l'any 1994, comptava amb 900 treballadors, que han crescut fins als quasi cinc mil actuals, i la facturació ha passat dels 200 milions als 1.264 i amb un benefici de 112 en l'exercici de 2018. La quota de mercat ha crescut any rere any fins al 26,6%. El 2014 destinava l'11,5% del seu producte a l'exportació, i el 2018 ja

era el 26,7%. Les seves plantes funcionen amb un 65% d'autosuficiència energètica .

El pla estratègic de Damm consistia en duplicar a quatre anys vista la facturació de 2017, per assolir els 2.000 milions en l'exercici de 2022, basant-se en els mercats de Xina, Estats Units o Gran Bretanya, i treballant estratègies de digitalització, sostenibilitat per un "creixement responsable" i innovació industrial i en relació amb els clients. L'impacte mundial de la pandèmia de la Covid-19 pot alterar aquestes fites.



*Carceller Arce, en un acte de l'empresa Rodilla, el 2019.*

## **Rodilla, 80 anys fent entrepans**

María Carceller Coll, nascuda a Madrid el 1970, és consellera delegada del grup Rodilla, controlat totalment per Damm el 2012, i que integra també Café Jamaica i Café de Indias, amb una plantilla de 2.250 treballadors i 163 establiments. La xarxa Rodilla, creada el 1939 a Madrid, va servir més de 30 milions dels populars entrepans l'any 2018. El juny de 2019 va inaugurar el seu primer establiment portat per persones amb discapacitat intel·lectual, en una acció conjunta per afavorir la inserció laboral, junt amb la Fundación A La Par.

## **Reacció a la pandèmia de la Covid-19**

Durant la pandèmia desfermada el març de 2020, Damm va abastir d'aigua centres de Càritas i de la Fundació Arrels. En una dotzena d'hospitals de Barcelona, Madrid, Martorell i Lleida va subministrar en els primers dos mesos de la crisi sanitària uns 150.000 litres d'aigua mineral Veri i Fuente Liviana, 200.000 litres de gel hidroalcohòlic, 4.000 entrepans Rodilla al dia i un nombre no especificat de respiradors.

## **Els Carceller, en el 28è lloc del rànquing del més rics**

El rànquing del diari *El Mundo* ha situat enguany la família Carceller en conjunt en el 28è lloc entre els espanyols més rics, amb un patrimoni net de 1.600 milions. En destacava la seva propietat

d'un 36% de Disa i d'un 36,35% de Damm. El 2014, quan va deixar de cotitzar a Borsa, la cervesera catalana estava valorada en uns 1.500 milions d'euros. Sempre segons *El Mundo*, els germans Demetrio, José, Lourdes, María i Carmen es reparteixen el llegat familiar. Les porcions que ostenta cadascun no s'han donat a conèixer.

?[noticiadiari]2/204734[/noticiadiari]  
?[noticiadiari]2/204470[/noticiadiari]  
?[noticiadiari]2/204019[/noticiadiari]  
?[noticiadiari]2/203630[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/197809[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/197280[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/196829[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/196377[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/195748[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/195490[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/195032[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/194577[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/194143[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/193445[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/193168[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/192748[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/192246[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/191920[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/191564[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/191026[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/190185[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/189821[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/189486[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/188854[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/188327[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/187998[/noticiadiari]  
[noticiadiari]2/187600[/noticiadiari]